

De Floriade noopt tot specifiek toezicht. Het is de vraag of alleen een gemeente verantwoordelijkheid kan dragen voor een dergelijk internationaal evenement.

De haken en ogen van een Floriade

Nederland is klein, denk groot, stelt VROM. Maar als het evenement groot is, hoe bescheiden kan dan de handhaving zijn? Aan welke regels moet een tijdelijk spektakel als de Floriade voldoen? Floriade en gemeente Haarlemmermeer willen liever niet zwartepieten, maar als je je eigen feestje moet controleren is dat niet voor iedereen een genoegen. ^aHet is misschien wel te groot.

De tienjaarlijkse wereldtuinbouwtentoonstelling in de Haarlemmermeer mag dan minder bezoekers trekken dan begroot, het is dit jaar wel het grootste publieksevenement in ons land. In 1995 startten de voorbereidingen. De initiatiefnemers, de Nederlandse Tuinbouw Raad en de Gemeente Haarlemmermeer, vormen een stichting die de organisatie, realisatie en exploitatie van de zes maanden 'feel the art of nature' op zich nam.

Kennis inhuren

De organisatie koos voor outsourcing: het risicodragend uitbesteden van grote onderdelen van de tentoonstelling. Die uitbesteding geldt bijvoorbeeld voor de realisatie van het park, de catering en het parkbeheer. Een van de redenen voor deze keuze is dat de initiatiefnemers de eigen, tijdelijke organisatie bewust klein wilden houden. Daarnaast wordt de ervaring en specifieke deskundigheid betrokken waar die al aanwezig is. Dit heeft tot gevolg dat de verschillende partijen voor een belangrijk deel zelf verantwoordelijk zijn voor naleving van de regels. De Floriade 2002 kent een Algemeen Reglement en een Huishoudelijk Reglement waarin verwezen wordt naar de geldende wetten. Dit betekent dat

paviljoenhouders en eigenaren van bouwwerken als dat nodig is een eigen bouw- of gebruiksvergunning hebben. Daarnaast heeft de Floriade een milieuvergunning op hoofdlijnen.

Laat wakker

De gemeente, de afdeling Vergunningen en Handhaving van de gemeente Haarlemmermeer en de Brandweer toetsen bouwconstructies en veiligheid. Maar de Floriade krijgt niet alleen toezichthouders van Haarlemmermeer over de vloer. Er zijn controles van specifieke onderdelen met bijbehorende instanties als de ArboUnie, de Arbeidsinspectie, de Keuringsdienst van Waren en de VROM-Inspectie die bijvoorbeeld de Legionellapreventie in de gaten houdt. Dat laatste toezicht verliep niet meteen soepel, aldus terreinmanager Ton Aker van de stichting Floriade 2002. „Een aantal instanties werd pas zeer kort voor de opening wakker en kwam toen met voorschriften die niemand tot dat moment had voorzien. In het geval van Legionella waren de competenties voor ons niet duidelijk. En volgens ons ook niet bij de handhavende diensten onderling.”

Verantwoording

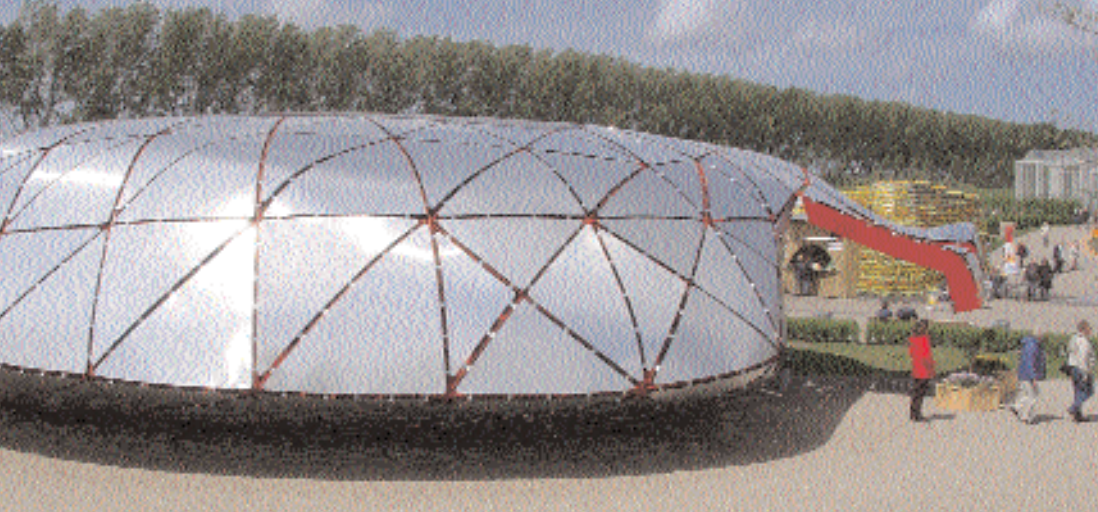
Tot kort voor de opening had de

Floriade-organisatie zitting in een werkgroep Veiligheid, onder voorzitterschap van de gemeente Haarlemmermeer. De handhavende afdelingen waren ook lid van deze werkgroep. De nadruk kwam vlak voor de opening meer te liggen op toezicht en handhaving en daarom stapte de Floriade toen uit dit overleg. De terreinmanager: „Het leek niet logisch operationeel verantwoordelijkheid af te leggen voor het zelf mede in dit overleg opgestelde beleid.” De gemeente Haarlemmermeer besloot wel het eerder uitgestippelde beleid dwingend op te leggen aan de organisatie. Aker zegt dat mede door de enorme tijdsdruk die omschakeling niet altijd vriendelijk verliep, maar de organisatie noch de gemeente heeft behoefte daar in detail mededelingen over te doen. „Het heeft wel geleid tot situaties waarbij de gemeente en de Floriade, hoewel elkaar partners bij de organisatie, tegenover elkaar stonden.”

Geen ervaring

Theo Stroobach (dienst Openbare Werken, sector Vergunningverlening en Handhaving) van de gemeente Haarlemmermeer is accountmanager Floriade: „Drieëneuhalf jaar geleden zijn we begonnen. We gingen praten in Zoetermeer waar dit evenement in 1992 was. We hebben ook uitgebreid gesproken met VROM. Daar had men geen ervaring met zo'n grootschalig, tijdelijk bouwproject en uiteindelijk was het advies: zoek het maar uit. Toen hebben wij keuzes gemaakt. De Floriade wil natuurlijk voor een >>

Een van de opmerkelijke, tijdelijke gebouwen van de Floriade.

dubbeltje op de eerste rang zitten. En als de isolatienormen niet helemaal worden gehaald, is dat tot daar aan toe. We tornen echter absoluut niet aan veiligheid en constructieve veiligheid.” De stichting werd eerst verplicht een veiligheidsplan in te dienen. Dat is getoetst door milieu- en bouwhandhavers, de politie, de brandweer en de dienst Openbare Werken. Vervolgens zijn er meer dan honderd bouwaanvragen afgehandeld.

Demontabel

Bijna dagelijks controleren inspecteurs Bouwen en Milieu het terrein en het gebruik, meldt Stroobach. „Er is tot nu toe één keer een dwangsom-beschikking de deur uitgegaan op basis van de Wet milieubeheer. Dat betrof de opslag van gasflessen boven de norm. Maar het valt mee met overtredingen. Het is niet erger dan bij een gemiddeld bedrijf.” Haarlemmermeer is inmiddels al met het laatste traject bezig: de sloop en de afbouw. De Floriade sluit 20 oktober en 1 januari 2003 moet het terrein schoon worden opgeleverd. Enkele gebouwen blijven overigens wel staan. „Je hoeft niet voor elk demontabel hokje een sloopvergunning te hebben. We proberen het praktisch en veilig te regelen.”

Petten

Het toezicht gaat verder dan bouw- en gebruiksvergunningen. Gemeentelijk projectmanager Arnold Huysmans: „Ik geef buiten de gemeentebegroting 40.000 euro

extra uit aan Legionellapreventie. Twee toezichthouders controleren los van elkaar twee keer per dag de installaties op de Floriade.” Dat budget is er niet alleen gekomen om mensen te beschermen, erkent Huysmans. „Eén Legionella-besmetting betekent onmiddellijke sluiting van deze tentoonstelling.” Projectmanager Huysmans is namens de gemeente betrokken bij de financiën, de ruimtelijke ordening, de infrastructuur en het groenbeleid van de Floriade. De constructie dat de initiatiefnemer zichzelf moet corrigeren is hem niet heel goed bevallen. „Ik weet niet of ik een volgende keer weer zou adviseren de projectwethouder zitting te laten nemen in de stichting Floriade. Je blijft dat tweepettenprobleem houden.” In de organisatie zitten vijf mensen op voorspraak van de Tuinbouwraad, en vijf op voorspraak van de gemeente. „Maar het belang van de gemeente en van de Floriade verschilt soms. Een wethouder kan knel komen te zitten.”

Niet alleen

De schaal van evenementen als de Floriade noopt volgens Huysmans tot een specifieke benadering. „Het is de vraag of een gemeente wel alleen verantwoordelijkheid kan dragen voor zo'n grootschalig, internationaal evenement.” Een gemeente werkt doorgaans met een lokaal handhavingsplan, maar in Haarlemmermeer weten ze inmiddels dat zelfs een nationaal, integraal handhavingsplan verrassingen niet

zou kunnen voorkomen. „Tot nu is alles goed afgelopen, maar we hebben wel problemen gehad met bijvoorbeeld de Immigratiedienst en Buitenlandse Zaken. Buitenlanders waren hier vier, vijf maanden werkzaam aan landenviljoens, maar hun visa verliepen. Niemand durfde vervolgens een beslissing te nemen over deze mensen omdat het zo gevoelig lag.” Er ligt ook nog een geschil tussen Haarlemmermeer en de VROM-Inspectie over het beroemde dak met 19.000 zonnepanelen. De gemeente heeft een permanente vergunning voor het dak afgegeven en vindt dat het daarom niet hoeft te worden gesloopt. VROM zegt dat het een tijdelijk bouwwerk is. Huysmans verhaalt over andere culturen die zich moesten aanpassen aan het Nederlands toezicht. „Dertig Thailanders die hun eigen paviljoen opbouwen, maar die niets begrijpen van leges en onze bouwnormen. Voor wie je alle documenten moet laten vertalen. Dat realiseer je je van tevoren allemaal niet. De reguliere regels zijn niet afgestemd op zulke mondiale projecten.”

Nadere inlichtingen: Arnold Huysmans en Theo Stroobach, gemeente Haarlemmermeer, tel. 023-5674400, fax 023-5674305.

Tekst: Joost Swanborn
Foto's: Foto Cock, Marco Bakker

Medewerkers van VROM en RIVM meten of er gas in de containers is achtergebleven.

Er wordt te veel gegast

Dertig dagen achter elkaar controleerden de VROM-Inspectie en de RIVM intensief op gassing in de Rotterdamse haven. Iedere dag werden er willekeurig tien in de haven aangekomen containers apart gezet en gecontroleerd. De exacte uitkomsten van het onderzoek worden volgende maand bekend gemaakt. Het staat wel vast dat veel producten onnodig wordt gegast.

De containers worden voor verschepping 'onder gas' gezet met bestrijdingsmiddelen als methylbromide en fosforwaterstof. Doel is de lading te vrijwaren van ongedierte. Stringente controles hebben inmiddels geleid tot minder gassing in eigen land, maar er zijn toenemende problemen met containers die in het buitenland zijn gegast. Regelmatig blijkt het gas bij deze importladingen nog niet te zijn uitgewerkt en dat geeft flinke gezondheidsrisico's als de container wordt geopend. Reden om dit jaar specifiek onderzoek te doen naar importladingen. Een container die is gegast, moet

zijn voorzien van waarschuwingsstickers en de behandeling moet zijn aangetekend op de papieren. Een aanwijzing vormen ook afgeplakte ventilatieroosters aan de buitenkant. „Vaak worden de stickers achterwege gelaten en plakken ze de ventilatieroosters juist aan de binnenkant af”, is de ervaring van Wim Veldman van de VROM-Inspectie. Hoeveel containers werkelijk gassen bevatten, moet het onderzoek uitwijzen. Veldman heeft wel de indruk dat er heel veel onnodig wordt gegast. „Vaak is niet de lading maar het gebruikte stuwhout, zoals pallets, de reden van een behandeling”, legt

hij uit. Deze werkwijze leidt tot duizenden partijen producten die onnodig worden gegast. Eerder dit jaar kwamen er bijvoorbeeld tientallen containers met computers aan in Rotterdam. „Die waren behandeld met methylbromide en het gas was in de piepschuim verpakking getrokken”, vertelt Veldman. „Zo'n verpakking wordt weggegooid, maar je ziet hetzelfde absorberende effect ook bij 'gebruiksvoorwerpen' als schuimrubbers, kussens en matrassen. De Inspectie heeft tijdens de actie ook behandelde kunststof planten, cd-hoesjes, meubelen, cosmetica, toiletputten, aardewerk, kleding en huisraad aangetroffen. Nadere inlichtingen: Wim Veldman, VROM-Inspectie Zuid-West, tel 070-3985850.

Tekst: Pieter van den Hoek
Foto's: Henriëtte Guest